

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

रगतको रेमिटचान्समा

रमाउने रहर

युद्धग्रस्त क्षेत्र रसमा जोखिम मोलेर नेपालीहरू रसी सेनामा भर्ती भइरहेका छन्। युक्तेसँगको द्वन्द्वका कारण प्रायः यहाँवाट अशुभ खबर आइरहेको जगजाहेर छ। देशमा रोजगारी नभएपछि ऋण तिर्नका लागि ज्यान जोखिममा राखेर दोसो मुलुक हुँदै नेपाली युवाहरू युद्धग्रस्त मुलुकमा जाने गर्न्छन्। 'कि गर, कि मर' भन्ने उत्तिक्ति यतिबेला नेपाली युवाहरूका लागि ब्रेको जस्तै भएको छ।

यस्तो बेला नेपाल सरकार र गैरआवासीय नेपाली संघ (एनआरएनए)ले जोखिमको भुंग्रोमा युवालाई नपठाउन विशेष प्याकेज ल्याउनुपर्ने थियो। तर, एनआरएनएले नै यहाँ युवाहरूलाई पठाउन अस्वाभाविक चासो दिन थालेको देखिन्छ। एनआरएनएका अध्यक्ष ब्रह्मी केसीले नै भेटेर ज्ञापनपत्र बुझाउँदै श्रम स्वीकृति खुलाउन गरिएको 'लबिड' राम्रो मान्न सकिन्न।

अझ श्रममन्त्री शरतसिंह भण्डारीले गैरजिम्मेवार पर्ण अभिव्यक्ति दिएर जग हँसाउने काम गरेका छन्। ४० भन्दा बढी नेपाली युवाले युद्धमा आफ्नो ज्यान गुमाइसकेको रसमा श्रम स्वीकृति खुलाउन खासै धेरै समस्या नभएको मन्त्री भण्डारीले बताएका छन्। उनले परराष्ट्र मन्त्रालयसँग समन्वय गरी छिटौ श्रम स्वीकृति खुला गर्नेसमेत बताएका छन्।

युद्धग्रस्त क्षेत्रमा श्रम स्वीकृति रोकका गरेको वर्ष दिन वित्तासाथ पुः श्रम स्वीकृति खुला गराउन विचौलियासमेत लागेको देखिन्छ। पैसा कमाइन्छ भन्ने द्वन्द्वग्रस्त क्षेत्रमा पुन नेपालीका लागि बाध्यता बनेको छ। यसैले पनि अवैध मार्गबाट जानेको संख्या पनि छ। तर यसो हुँदाउँदै सरकारले जानीजानी यस्तो जोखिममा धकेल्नु कदापि सही निर्णय हुन्न। कुनै विचौलियाको लहैलहैमा लागेर रगतको रेमिटचान्समा सरकारले ज्याल चुहाउन हुन्।

श्रम स्वीकृति रोकका गरेको वर्ष दिन वित्तासाथ पुः श्रम स्वीकृति खुला गराउन विचौलियासमेत लागेको देखिन्छ। पैसा कमाइन्छ भन्ने द्वन्द्वग्रस्त क्षेत्रमा पुन नेपालीका लागि बाध्यता बनेको छ। यसैले पनि अवैध मार्गबाट जानेको संख्या पनि छ। तर यसो हुँदाउँदै सरकारले जानीजानी यस्तो जोखिममा धकेल्नु कदापि सही निर्णय हुन्न। कुनै विचौलियाको लहैलहैमा लागेर रगतको रेमिटचान्समा सरकारले ज्याल चुहाउन हुन्।

यस्ता विषयमा सरकार चनाखो होस्। बरु जो रसिया जान चाहन्छन् ती युवालाई रोजगारीको व्यवस्थाका लागि कार्यक्रमहरू तय गरियोस्। युवा बेचेर सत्ताको सौदाबाजी नगरियोस्। यो वर्तमान, भविष्यदेखि कुनै पिढीलाई फलदायी हुन्न।

मनन्योग्य

चाणक्य नीति

भगवान् बद्दले भन्नभयो-'भक्तै यहाँ एउटा अत्यन्तै दुर्लो सहर बस्नेछ। तर, त्यसमा आगो, पानी र ग्रहहरूका कलहले गद्दी सैदै भय रहनेछ।' भगवान् दुर्द्वारा भन्नाएको भयको वातावरणस्थी भविष्यवाणी सत्य सावित भयो। अजातशत्रुघ्नी उदयले गगा र क्षोण नदीको किनारामा पाटलीपुत्र (पटना) नामक सहरको स्थापना गरे। वास्तुकलाका पारंगत पं. महाराजविन्दद्वारा पाटलीपुत्रलाई भगवान्को नयाँ राजधानी बनाइयो। यसै पाटलीपुत्रको बनाइएको मगधको वाजाहारीहरूको राजधानी राजपरिवारलाई छाडेर नवनिर्मित राजसंघासनमा बस्ने नदवेशका प्रथम शासक महापव नन्वले एउटा विशाल साम्राज्यको स्थापना गरे। यही मगध साम्राज्य नदवेशका अन्तिम राजा धनानद्वारा हातमा पर्यो। यसै प्रसगलाई इतिहासले चन्दनको विपुङ्डक, अंखा दुलालुला कैंदेखि नाशीसम्म भर्को जाने र शरीरमा एउटा मेखलाजस्तो वस्त्र जो धोरीका रूपमा लगाएका छन्। क्रमशः

■ डा. प्रकाश बुढाथोर्की

नेपालमा पुनः १८ महिनापछि मंकीपक्स देखापरेको छ। तनहुँ स्थायी घर भई पुस ४ गते काठमाडौं आएका सउरी अरेवियामा कार्यरत ३६ वर्षीय पुरुषमा पुस ५ गते संकमण पुष्टि भएको हो। उनको टेकु अस्पतालमा आइसोलेसनमा राती उपचारशब्दात् डिस्चार्ज भइसकेको छ। पहिलो संकमित पुस ३ गते विमानस्थलबाट टाचाक्सी चढेर नियी अस्पतालहरै सरकारी सरकारी रोग अस्पताल टेकु पुरो भन्ने अपार ४४ वर्षीय पुरुष पुस १३ गते एक दिन स्वयम्भुमा आफ्नकर्त्ता बसी आइतबार टेकु अस्पताल पुरो। उनको उपचार भइरहेको छ। नेपालमा पहिलोपटक एक अस्पतालमा उपचाररत ६० वर्षीय विदेशी महिलाको राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशालामा पठाइएको नमूनामा मंकीपक्स देखिएको स्वास्थ्य मन्त्रालयले २०८० असार १ गते पुष्टि गरेको थियो।

सन् २०२४ सम्मको अफ्रिकाको प्रतिवेदनमा २० देशबाट करिब ६३ हजारभन्दा बढी नमूनामा १३ हजार ५७९ पुष्टि, मत्यु १२ सयभन्दा बढी छ। संकमण तीव्ररूपमा फैलाएपछि अफ्रिकी सिद्धिसीरी गत अगस्ट १२ मा जनस्वास्थ्य सकटकाल तया विश्व स्वास्थ्य संगठनले अगस्ट १४ मा विश्व स्वास्थ्य आत्मकाल (पिएचआइसी) घोषणा गरेको थियो। एमपक्स हाम्रा लागि नयाँ मानिए पनि विश्वमा पहिलेदेखि नै छ। अफ्रिकी महादेशमा दशकौ अगार्डेविच तै देखिरहेको छ। तथापि विशेष चर्चा सन् २०२२ मा युरोपमा फैलन थालेपछि भएको हो। सन् २०२२ मा विश्व स्वास्थ्य संगठनले विश्वभर ७५ देशमा पुष्टि भएको छ। नेपालमा भाइरस उल्लेख गरेको थियो। हाल सम्भिक्सलाई एमपक्सको नामले सबैधन गर्न्छ।

सन् १९५८ मा पहिलोपटक पश्चिम अफ्रिकाको डेनमार्कमा एक दुर्गम भेगमा एक बढी बाँदरमा फेला परेको थियो। त्यसपछि अफ्रिकामा विभिन्न प्रकारका लोखर्क, मुसा, न्याउरी मुसा र विभिन्न प्रजातिका बादरमा संकमण पाइएको थियो। मानिसमा भने पहिलोपटक सन् १९७० मा अफ्रिकी मुलुक कंगोमा नै महिने बालकमा पुष्टि भएको थियो। त्यतिबेला यो रोग १० अफ्रिकी मुलुकमा फैलिएको थियो। सन् २००३ मा आयातीत कुकुहरै अमेरिकामा फैलिएको थियो। एसियामा सर्वप्रथम सन् २०१९ मा सियापुमा नाइजेरियावाट आएका व्यक्तिलाई मंकीपक्स देखिएको थियो। बाँदरबाट मानिसमा मात्र नभई मानिसबाट मानिसमा सर्न थालेको, भैलाई निदान गर्न कठिन भएको, खोप नभएको, संकमण तीव्र फैलिए गएको तथा अहिलेसम्म संकमण नदेखिएका भएकाले स्वास्थ्य आपतकाल घोषणा देखिएको थियो। अफ्रिकामा देखिएको भैलाई अप्रत्यक्षमा फैलिएको थियो। एसियामा योपार ७५ देशमा ८७ हजारभन्दा बढी संकमित र १४० जनाको ज्यान गएको थियो। हालसम्म भारत, नेपाललाई ११६ देशमा यो रोग देखापरिसकेको छ।

के कारणले हुन्छ ?

मंकीपक्स भाइरसका ब्लेड एक-दुई गरी दुई प्रजाति छन्, यसमा कोडे-१ बढी सक्रामक र घातक छ। सन् २०२० मा कोडे-२ भेरिन्टन्टको संकमण ७५ भन्दा बढी देशमा फैलिए एमपक्सलाई जनस्वास्थ्य संकटका रूपमा घोषणा गरेको थियो। अफ्रिकामा देखिएको भैलाई १०० बढी अस्पतालमा फैलिएको थियो। अमेरिकालाई १०० देशमा ८५ हजारभन्दा बढी संकमित र १४० जनाको ज्यान गएको थियो। हालसम्म भारत, नेपाललाई ११६ देशमा यो रोग देखापरिसकेको छ।

के कारणले हुन्छ ?

सामान्यतः संकमण भएको २१ दिनपछि ज्वरो आउने, ज्वरो सुरु भएको एकदेखि तीन दिनभित्रमा घाला, अनुहार, हक्केला र पैतालामा डावर देखापर्ने, डावर परिवर्तन भई फोका हैदै पापा लागेर उपिक्ने, टाउको, डाढ र मांसपेसी दुले र शरीरका ग्रन्थीहरू बढ्ने गर्न्छन्। संकमणगाट भएको घाउ १४ देखि २१ दिनसम्म रहने र त्यसपछि एउटा विरामीलाई सम्मेत गम्भीर मानेको छ। मध्य एवं पश्चिमी अफ्रिकी देशको जगतीली स्थानमा पाइने बाँदरबाट मानिसमा सरेकाले मंकीपक्स नामकरण गरिएको हो।

लक्षण कस्तो हुन्छ ?

सामान्यतः संकमण भएको २१ दिनपछि ज्वरो आउने, ज्वरो सुरु भएको एकदेखि तीन दिनभित्रमा घाला, अनुहार, हक्केला र पैतालामा डावर देखापर्ने, डावर परिवर्तन भई फोका हैदै पापा लागेर उपिक्ने, टाउको, डाढ र मांसपेसी दुले र शरीरका ग्रन्थीहरू बढ्ने गर्न्छन्। संकमणगाट भएको घाउ १४ देखि २१ दिनसम्म रहने र त्यसपछि सामान्यतः आफै हाराउँदै छ। एक व्यक्तिकामा विशेषतः ग्रन्थीहरू देखिने अवधि दुईदेखि तीन सातासम्म रहन्छ। संकमितलाई १० प्रतिशतमा बढी गरेको थियो। त्यसपछि ग्रन्थीहरू देखिने अवधि दुईदेखि तीन सातासम्म रहन्छ। संकमितलाई ११० प्रतिशतमा बढी गरेको थियो। त्यसपछि ग्रन्थीहरू देखिने अवधि दुईदेखि तीन सातासम्म रहन्छ। संकमितलाई १११० प्रतिशतमा बढी गरेको थियो। त्यसपछि ग्रन्थीहरू देखिने अवधि दुईदेखि तीन सातासम्म रहन्छ। संकमितलाई ११२० प्रतिशतमा बढी गरेको थियो। त्यसपछि ग्रन्थीहरू देखिने अवधि दुईदेखि तीन सातासम्म रहन्छ। संकमितलाई ११३० प्रतिशतमा बढी गरेको थियो। त्यसपछि ग्रन्थीहरू देखिने अवधि दुईदेखि तीन सातासम्म रहन्छ। संकमितलाई ११४० प्रतिशतमा बढी गरेको थियो। त्यसपछि ग्रन्थीहरू देखिने अवधि दुईदेखि तीन सातासम्म रहन्छ। संकमितलाई ११५० प्रतिशतमा बढी गरेको थियो। त्यसपछि ग्रन्थीहरू देखिने अवधि दुईदेखि तीन सातासम्म रहन्छ। संकमितलाई ११६० प्रतिशतमा बढी गर

मान्छे बेगरका घरहरू

■ गम्भीर

लमजुङ- छेवैको घर जीर्ण छ । आगंन घासेमैदानजस्तै बनेको छ । भूतिक लागेको ढोकामा ताल्या भुपिडएको छ । 'मान्छे बेगरका घर यस्ते त हुन्छ नि ! बेवारिस भई,' छिमेकीविहीन घर देख्न लमजुङको राइनास नगरपालिका-१० बोराडको ८७ वर्षीया रमादेवी न्यौपानेलाई उद्देश्य लाग्छ ।

उनको घर दायावार्याः, जहाँ त्यहीं फर्किंडा उस्तै जीर्ण र छिमेकी बेगरका घर छन् । रमादेवी अहिले लगभग छिमेकीविहीन जस्तै छिन् । उनको घर बरिपरिका क्षागडे १५ घरमा ताल्या भुपिडएको छ । घरमात्ती सहरीतर छन् । गाउँमा मान्छे न्है एको गर्नु अचेत बोराड ठोरमध्ये उमेरले पाकी रमादेवीको मन अतालिन्छ ।

उनलाई गाउँ रितिदैएकामा चिन्ना लाग्छ । किनभने त्यो गाउँसँग उनको वाल्यकालदेखि बुढौलीसम्मकै प्रगाढ सम्भन्ना छ । 'बालखेमा विहे गरेर आएको गाउँ हो । यहाँ पहिला कीत रमाइलो हुन्यो । अहिले कस्तो भयो,' उनी भाँझी गाउँको रैनक 'विहे गर्नु अहिले उनको मानसपतलमा पुगानो गाउँ अझै फनकारी छुट्टी, अतित बनेर । 'कच्ची बाटो पारि र वारि द्वैतिर धनावस्ती यिथो,' उनी गाउँको विगत स्मरण गर्दै भाँझ्नु, 'अहिले घरहरू छन्, वस्ते कोही छैनन । सबै सहरीत लागे । सुख र सुविधाले त्यती तान्यो ।'

छोराबहारीको साथमा घरमै वस्त एप रमादेवीलाई सुनसन गाउँको रैनको मन पोल्न । अझ बढी त करेसावारीमा फलफल फल्दा टिपेर खाइदिन चकचके केटोकेटी नहुँदा उनलाई खल्लो लाग्छ । कुनै समय यिथो । 'गाउँमरका चकचके केटोकेटीले बोटमा बतिला नलाई फूलफूल टिपेर बित्याइ गरिन्दैन,' उनको स्मृति बढै गयो, 'उत्तेको लट्टी लिएर भुरामुरी लखेद्वै दीडिन्यार्थी । अहिले चरा र बाटुले खाएर रित्याउँन् । मान्छे भैदेनन ।'

लमजुङको राइनास नगरपालिका-१० बोराडलाई न्यौपाने टोल पनि भनेर चिनिन्छ । किनभने त्यहीं तीन घर अधिकारीबाहेक प्रायः सबै न्यौपाने थरका छन् । अधिकांश शिक्षक पेसामा आबद्ध टोल भएकाले यस गाउँको अर्को नाम मास्टरटोल

पनि हो । 'यहाँका अधिकांश बुवाहरू शिक्षण पेसामै आबद्ध हुन्मयो भने छाराछ्योरी केहिले यहीं शिक्षण पेसा अपनामा क्षमा छन् । 'छरछिमेकी हुँदा गाहोसारो परेको बेल सहयोगी हात हुन्न,' उनी भन्नु, अहिले विरामी भइयो भने छिमेकी गुहार्न पनि गाउँ छैन ।

गाउँका युवा पुस्ताहरू रोजगारी र शिक्षा आजान गर्नका लागि सहर पसेका छन् । चाडपर्वमा घर सम्फेर एकघंटा परिवार आउँछन् त तोही जन्माएको थलौपाख घरले स्थानात नपाएको अति गर्व अनभूति छ, त्यसमयै द्वारा अहिले कस्तो भयो । 'उनी भाँझी गाउँमा प्रद्यानायापक छन् । उनका अनुसार टोलमा ४५ घरमात्ता भाँझ्नु । यसमयै मस्कलले २६, २७ घरमा मात्रै घरमली बोसावास गर्दछन् । अरु अधिकांश सहरीतै त कोही विदेश पलायन छन् । शिक्षकहरू जन्माएको थलौपाख राममणिलाई जित गर्व अनभूति छ, त्यसमयै अहिले कस्तो भयो ।' उनी भाँझी गाउँमा प्रद्यानायापक छन् ।

गाउँका युवा पुस्ताहरू रोजगारी र शिक्षकहरू तोही गर्नु अहिले एकामा खाल आफै विद्यालयमा विद्यार्थीको संख्या दिनानुदिन घट्दै गएकामा पीडा उत्तिकै छ । पाँच जनाको शिक्षक दबरदी घट्दै अहिले दुई जनामा सीमित हुन्मध्ये कोही छ ।

कक्षा शिशुर्थि कक्षा ५ सम्म जम्मा १७ जना विद्यार्थी पढ्नु आउँछन् । त्यसमा पनि वोराडटोलको एक जनामात्रै विद्यार्थी पढ्नु एकामा नहुँदा निनै नियासो महसुस हुन्छ ।

उनी भन्नु, 'गाउँका टाडाबाडा मान्छेहरू नै सहर पसेपछि गाउँको त्रिम बताउँछन् । भेटे विरिपरि त सबै घरमा ताला लागेको छ । छिमेकी नहुँदा तीवैजनाको घरमा ताल्या छ । रोजगार र छाराछ्योरी पढाउन काठमाडौंको उत्ते बसेको प्रेम बताउँछन् । भेटे विरिपरि त सबै घरमा ताला लागेको छ ।

गाउँको छेउमै चौतारा कहाँ पाउनु ?' उनी भन्नु । अझ भन्नो कहिलेकाही विद्यार्थी विद्यालय नआइदैप्रति कक्षा रित्ते हुने गर्दछ । राममणिका अनुसार गाउँमा स्वास्थ्य सेवा, खानेपानी, यातायातलागायतका भौतिक पूर्याधार सुविधाको अभावले गर्दा घरहरू रित्तिदै गएको हो । यसले ठूलो छोरे चितवन रोजगारका टिलाको विकाससम्भावित विद्यालयको पठनपाठनमासमेत असर गरेको छ । 'उत्तेको लट्टी लिएर भुरामुरी लखेद्वै दीडिन्यार्थी । अहिले चरा र बाटुले खाएर रित्याउँन् । मान्छे भैदेनन ।'

गाउँको छेउमै चौतारा कहाँ पाउनु ?' उनी भन्नु । अझ भन्नो कहिलेकाही विद्यार्थी विद्यालय नआइदैप्रति कक्षा रित्ते हुने गर्दछ । राममणिका अनुसार गाउँमा स्वास्थ्य सेवा, खानेपानी, यातायातलागायतका भौतिक पूर्याधार सुविधाको अभावले गर्दा घरहरू रित्तिदै गएको हो । यसले ठूलो छोरे चितवन रोजगारका टिलाको विकाससम्भावित विद्यालयको पठनपाठनमासमेत असर गरेको छ ।

गाउँको छेउमै चौतारा कहाँ पाउनु ?' उनी भन्नु । अझ भन्नो कहिलेकाही विद्यार्थी विद्यालय नआइदैप्रति कक्षा रित्ते हुने गर्दछ । राममणिका अनुसार गाउँमा स्वास्थ्य सेवा, खानेपानी, यातायातलागायतका भौतिक पूर्याधार सुविधाको अभावले गर्दा घरहरू रित्तिदै गएको हो । यसले ठूलो छोरे चितवन रोजगारका टिलाको विकाससम्भावित विद्यालयको पठनपाठनमासमेत असर गरेको छ ।

गाउँको छेउमै चौतारा कहाँ पाउनु ?' उनी भन्नु । अझ भन्नो कहिलेकाही विद्यार्थी विद्यालय नआइदैप्रति कक्षा रित्ते हुने गर्दछ । राममणिका अनुसार गाउँमा स्वास्थ्य सेवा, खानेपानी, यातायातलागायतका भौतिक पूर्याधार सुविधाको अभावले गर्दा घरहरू रित्तिदै गएको हो । यसले ठूलो छोरे चितवन रोजगारका टिलाको विकाससम्भावित विद्यालयको पठनपाठनमासमेत असर गरेको छ ।

गाउँको छेउमै चौतारा कहाँ पाउनु ?' उनी भन्नु । अझ भन्नो कहिलेकाही विद्यार्थी विद्यालय नआइदैप्रति कक्षा रित्ते हुने गर्दछ । राममणिका अनुसार गाउँमा स्वास्थ्य सेवा, खानेपानी, यातायातलागायतका भौतिक पूर्याधार सुविधाको अभावले गर्दा घरहरू रित्तिदै गएको हो । यसले ठूलो छोरे चितवन रोजगारका टिलाको विकाससम्भावित विद्यालयको पठनपाठनमासमेत असर गरेको छ ।

गाउँको छेउमै चौतारा कहाँ पाउनु ?' उनी भन्नु । अझ भन्नो कहिलेकाही विद्यार्थी विद्यालय नआइदैप्रति कक्षा रित्ते हुने गर्दछ । राममणिका अनुसार गाउँमा स्वास्थ्य सेवा, खानेपानी, यातायातलागायतका भौतिक पूर्याधार सुविधाको अभावले गर्दा घरहरू रित्तिदै गएको हो । यसले ठूलो छोरे चितवन रोजगारका टिलाको विकाससम्भावित विद्यालयको पठनपाठनमासमेत असर गरेको छ ।

गाउँको छेउमै चौतारा कहाँ पाउनु ?' उनी भन्नु । अझ भन्नो कहिलेकाही विद्यार्थी विद्यालय नआइदैप्रति कक्षा रित्ते हुने गर्दछ । राममणिका अनुसार गाउँमा स्वास्थ्य सेवा, खानेपानी, यातायातलागायतका भौतिक पूर्याधार सुविधाको अभावले गर्दा घरहरू रित्तिदै गएको हो । यसले ठूलो छोरे चितवन रोजगारका टिलाको विकाससम्भावित विद्यालयको पठनपाठनमासमेत असर गरेको छ ।

गाउँको छेउमै चौतारा कहाँ पाउनु ?' उनी भन्नु । अझ भन्नो कहिलेकाही विद्यार्थी विद्यालय नआइदैप्रति कक्षा रित्ते हुने गर्दछ । राममणिका अनुसार गाउँमा स्वास्थ्य सेवा, खानेपानी, यातायातलागायतका भौतिक पूर्याधार सुविधाको अभावले गर्दा घरहरू रित्तिदै गएको हो । यसले ठूलो छोरे चितवन रोजगारका टिलाको विकाससम्भावित विद्यालयको पठनपाठनमासमेत असर गरेको छ ।

गाउँको छेउमै चौतारा कहाँ पाउनु ?' उनी भन्नु । अझ भन्नो कहिलेकाही विद्यार्थी विद्यालय नआइदैप्रति कक्षा रित्ते हुने गर्दछ । राममणिका अनुसार गाउँमा स्वास्थ्य सेवा, खानेपानी, यातायातलागायतका भौतिक पूर्याधार सुविधाको अभावले गर्दा घरहरू रित्तिदै गएको हो । यसले ठूलो छोरे चितवन रोजगारका टिलाको विकाससम्भावित विद्यालयको पठनपाठनमासमेत असर गरेको छ ।

गाउँको छेउमै चौतारा कहाँ पाउनु ?' उनी भन्नु । अझ भन्नो कहिलेकाही विद्यार्थी विद्यालय नआइदैप्रति कक्षा रित्ते हुने गर्दछ । राममणिका अनुसार गाउँमा स्वास्थ्य सेवा, खानेपानी, यातायातलागायतका भौतिक पूर्याधार सुविधाको अभावले गर्दा घरहरू रित्तिदै गएको हो । यसले ठूलो छोरे चितवन रोजगारका टिलाको विकाससम्भावित विद्यालयको पठनपाठनमासमेत असर गरेको छ ।

गाउँको छेउमै चौतारा कहाँ पाउनु ?' उनी भन्नु । अझ भन्नो कहिलेकाही विद्यार्थी विद्यालय नआइदैप्रति कक्षा रित्ते हुने गर्दछ । राममणिका अनुसार गाउँमा स्वास्थ्य सेवा, खानेपानी, यातायातलागायतका भौतिक पूर्याधार सुविधाको अभावले गर्दा घरहरू रित्तिदै गएको हो । यसले ठूलो छोरे चितवन रोजगारका टिलाको विकाससम्भावित विद्यालयको पठनपाठनमासमेत असर गरेको छ ।

गाउँको छेउमै चौतारा कहाँ पाउनु ?' उन

सोमवार, २२ पुस २०८१ (Monday, January 06, 2025)

तीन पुस्ताको सहकार्यमा तयार भयो 'सपनीमा'

काठमाडौं (प्रस)- नेपाली चलचित्र 'मिसिङः केटी हराएको सूचना' का लागि 'सपनीमा' बोलको गीत तयार भएको छ। उक्त गीतमा शब्द र संगीतकरण थापाले दिएका छन् भने गायिका इन्दिरा जोशी र गायक करण परियारको स्वर रहेको छ।

संगीतमार्फत थापा २० वर्षपछि यही गीतमार्फत पाँचवटे संगीतमा फर्किएका हुन्। सन् २००४ मा 'बादल वर्षा विजुली' बोलको गीतपछि चलचित्रका लागि प्रसारित आफूभन्दा अग्रज र आफू निर्णयक निर्णयको बाहेको बताउँदैन्।

चलचित्रको विषयवस्तु बुझेपछि र गीतको प्रसार वाहा पाएपछि संगीतकरण थापाले शब्द र पहिलोपटक गीतसंगीत तयार गरेको उन्नेले बताए। 'मैले चलचित्रको गीत लेख्न र संगीतको काम छाडू नुको कारण उक्त समयमा गीतसंगीतलाई हल्का रूपमा प्रयोग गर्ने प्रचलन मुख्य थियो, त्वसैले मैले व्यथका गीतहरू लेख्न र सिजना गर्न सकिन्,' उन्नेले भने।

उनलाई 'बादल वर्षा विजुली'को गीत तयार गर्न थिए चलचित्रकर्मीले आग्रह गरेका रहे छन् तर संगीतकार थापा तयार भएनन्। त्यसपछि गीतसंगीतमा मात्र काम गरेका संगीतकार थापा पनि चलचित्रमा काम गर्न तयार हुन्नोका कारण भने निर्णयक दीपेन्द्र गोचन रहेको बताउँदैन्।

चलचित्रको विषयवस्तु बुझेपछि र गीतको प्रसार वाहा पाएपछि संगीतकरण थापाले शब्द र पहिलोपटक गीतसंगीत तयार गरेको उन्नेले बताए। 'मैले चलचित्रको विषयवस्तु बुझेपछि र गीत लेख्न र संगीतको काम छाडू नुको कारण उक्त समयमा गीतसंगीतलाई हल्का रूपमा प्रयोग गर्ने प्रचलन मुख्य थियो, त्वसैले मैले व्यथका गीतहरू लेख्न र सिजना गर्न सकिन्,' उन्नेले भने।

'कोसेदुंगा' को निर्माण घोषणा

चलचित्र 'कोसेदुंगा' निर्माणको घोषणा गरिएको छ। हिस्टोरिकल ब्लूकबस्टर 'पूर्ववाहादुरको सारांगी फेन्ड निर्देशक सरोज पोडेलले 'कोसेदुंगा' निर्माणको घोषणा गरेका हुन्। पोडेलले आफूले निर्देशन गर्ने चलचित्रको थिम पोर्टर सार्वजनिक गर्दै निर्माणको घोषणा गरेका छन्। थिम पोर्टरमा घुरमैलो बिहानीलाई पृष्ठभूमीमा राखेर पहाडलाई हेरिरेहेको एक महिला उभएकी छन्। माथि डॉडामा उभएकी उनको आगाडि आलो रुख र पहाडी शैलीको घर छ। निर्माण पक्षले जानकारी दिएअनुसार चलचित्र २०८२ मा रिलिज हुने छ।

जनकपुरधाममा रंगशाला बनाउन डिपिआर तयार गरिए

■ प्रभाव संवाददाता

महेन्द्रनारायण (धनुषा)- मधेस प्रदेशका मुख्यमन्त्री सतीशकार सिंहले जनकपुरधाममा रामजानी अन्तर्राष्ट्रिय बहुउद्देशीय रंगशाला बनाउन विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन (डिपिआर) तयार भइहेको बताएका छन्।

आइटिवारदेखि जनकपुरधाममा सुन भएको 'जय ट्रैफी मेन्स एलाइट कप'को उद्घाटन कार्यक्रममा मुख्यमन्त्री सिंहले सोमवार रात्रिय खेलकुद परिषद् र गुरु रात्रिय स्थानकर्ता गर्ने बताए। रंगशाला बनाउने स्थानको जमिन सोरोकार भएको निकायसँगको सहमतिमा मालपोतवाट पास हुनेवितकै प्रदेशस्तरीय मन्त्रिपरिवर्द्धाट नियन्य गरेर प्रतिवेदन संघीय सरकारसमक्ष पेस गरिने उन्नेले उल्लेख गरे।

करिव सात वर्षअघि भारत सरकारका तरफावाट प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले जनकपुरधामको विकासका लागि एक अर्व स्लैष्यो उपत्यक्य गराउने घोषणा गरेको रकम हालसम्म खर्च भएकाले उक्त रकम रंगशाला निर्माणमा लागाउने मुख्यमन्त्री सिंहले जानकारी दिए। बाँकी रकम प्रदेश सरकारले लगानी गर्ने उन्नेले बताए।

भारत सरकारले प्रवाना गर्ने भानिएको रकम खर्च गर्न प्रदेशस्तरीय मन्त्रिपरिवर्द्धाट नियन्य गरेर संघमा पठाउनपर्ने बताउँदै मुख्यमन्त्री सिंहले सिंहले संघ सरकारले स्वीकृत गरी भारतीय दूतावासमा पठाउनपर्ने र दूतावासले स्वीकृत गरिने जानकारी दिए। मुख्यमन्त्री सिंहले खेलकुदका साथै अन्य प्रूवार्धार विकासमा

संकिने जानकारी दिए, केही प्रार्थिक चुटिका पनि प्रदेश सरकारले युवार्यां सहकार्य र कारण अंहालेसम्म बोलत्र आहावान हुन नसकेको उन्नेले उल्लेख गरे।

गुरु रात्रिय संघानले रापिट्रिय खेलकुद परिषद्सँग सम्झौता गरिएको अवस्थामा प्रदेश सरकारसँग जग्गा नभाइकाले टिप्पणी उठाउन नसकिएको मुख्यमन्त्री सिंहले बताए। उन्नेले रंगशालाका लागि दुई अर्व ५० करोड रुपैयाँदेखि तीन अर्ब रुपैयाँसम्म दलका प्रतीनिधित्वलगायत खेलप्रैमिहरूको उपस्थिति थियो।

Sudurpashchim Province Government
Ministry of Physical Infrastructure Development
Patharaiya Mohana Irrigation Management Office
Dhangadhi, Kailali

Notice of Technical Bid Approval

Date of Publication: Jan 06, 2025

As per our Bids for Canal Maintenance and Structure Construction Work at Patharaiya & Mohana Irrigation Project, Invitation Notice Published in "Prabhab Dainik" on Dec 02, 2024. Submission of Bids up to 11:00 hrs of Jan 01, 2025 and their subsequent technical bid evaluation, this is to notify to all the bidders who submitted their technical bids that the following Responsive Bidders are selected for opening in Financial Proposal/bid. This notice has been published pursuant to clause 27(2) and (3) of Public Procurement Act 2063 for purpose of clause 47 of same Act, any bidder who disagrees with the decision, can give application for review within seven days starting from the date of publication of this notice. The financial proposal/bid will be opened at 11:00 on 13th Jan-2025 at same office.

Contract No:PMIMO/NCB/Works/02/2081-82		Contract No:PMIMO/NCB/Works/03/2081-82	
A)	KM-Malla/JV Dhangadhi,Kailali	A)	B&P-Pasamasta/JV Ajaymeru,Dadeldhura
B)	Malika Masta Nirman Sewa Lamkicuhu Kailali	B)	Malika Masta -Masta /JV Lamkicuhu Kailali
C)	B&P-Amikshya/JV Tikapur,Kailali	C)	Devi-MB/JV Dhangadhi,Kailali
D)	Bhauneli Nirman Sewa Betkot,Kanchanpur	D)	Bhauneli Nirman Sewa Betkot,Kanchanpur
		E)	Pawan Construction Dhangadhi,Kailali

Office Chief

'कोसेदुंगा' को निर्माण घोषणा

चलचित्र 'कोसेदुंगा' निर्माणको घोषणा गरिएको छ। हिस्टोरिकल ब्लूकबस्टर 'पूर्ववाहादुरको सारांगी फेन्ड निर्देशक सरोज पोडेलले 'कोसेदुंगा' निर्माणको घोषणा गरेका हुन्। पोडेलले आफूले निर्देशन गर्ने चलचित्रको थिम पोर्टर सार्वजनिक गर्दै निर्माणको घोषणा गरेका छन्। थिम पोर्टरमा घुरमैलो बिहानीलाई पृष्ठभूमीमा राखेर पहाडलाई हेरिरेहेको एक महिला उभएकी छन्। माथि डॉडामा उभएकी उनको आगाडि आलो रुख र पहाडी शैलीको घर छ। निर्माण पक्षले जानकारी दिएअनुसार चलचित्र २०८२ मा रिलिज हुने छ।

र अग्रज संगीतकार थापार्यांग काम गर्न पाउनु मेरा लागि अवसर र चुनौती दुवै थियो। मैले संगीतमा देखेको एउटा सपना पूरा भएकमा खुसी छु। उनले भने।

चलचित्रका निर्देशक गोचनले विषयवस्तुअनुसार आफूले सिंहले अवसर पाएको बताए। उनले भने, गीतको अंडियो र श्रव्यदृश्य तयार गरेको बताए। व चलचित्रका निर्देशक गोचनले विषयवस्तुअनुसार निर्णयक खुसी लागेको छ। चलचित्रको विषयवस्तुअनुसार निर्णयक खुसी लागेको छ। चलचित्रको विषयवस्तुअनुसार निर्णयक खुसी लागेको छ।

गायक परियारले आफूने पार्च गायनमा उदाउने उपर्योग गर्ने व्यथका सपना पूरा भएको बताए। 'म चलचित्रका गीतमा स्वर र संगीतकरण भएको बताए।' चलचित्रका गीतमा जोशी लागि गैरियो गर्ने व्यथका सपना पूरा भएको बताए।

र अग्रज संगीतकार थापार्यांग काम गर्न पाउनु मेरा लागि अवसर र चुनौती दुवै थियो। मैले संगीतमा देखेको एउटा सपना पूरा भएकमा खुसी छु। उनले भने।

चलचित्रका निर्देशक गोचनले विषयवस्तुअनुसार आफूभन्दा अग्रज र आफूले निर्णयक खुसी लागेको छ। चलचित्रका निर्देशक गोचनले विषयवस्तुअनुसार आफूभन्दा अग्रज र आफूले निर्णयक खुसी लागेको छ।

र अग्रज संगीतकार थापार्यांग काम गर्न पाउनु मेरा लागि अवसर र चुनौती दुवै थियो। मैले संगीतमा देखेको एउटा सपना पूरा भएकमा खुसी छु। उनले भने।

र अग्रज संगीतकार थापार्यांग काम गर्न पाउनु मेरा लागि अवसर र चुनौती दुवै थियो। मैले संगीतमा देखेको एउटा सपना पूरा भएकमा खुसी छु। उनले भने।

र अग्रज संगीतकार थापार्यांग काम गर्न पाउनु मेरा लागि अवसर र चुनौती दुवै थियो। मैले संगीतमा देखेको एउटा सपना पूरा भएकमा खुसी छु। उनले भने।

र अग्रज संगीतकार थापार्यांग काम गर्न पाउनु मेरा लागि अवसर र चुनौती दुवै थियो। मैले संगीतमा देखेको एउटा सपना पूरा भएकमा खुसी छु। उनले भने।

र अग्रज संगीतकार थापार्यांग काम गर्न पाउनु मेरा लागि अवसर र चुनौती दुवै थियो। मैले संगीतमा देखेको एउटा सपना पूरा भएकमा खुसी छु। उनले भने।

र अग्रज संगीतकार थापार्यांग काम गर्न पाउनु मेरा लागि अवसर र चुनौती दुवै थियो। मैले संगीतमा देखेको एउटा सपना पूरा भएकमा खुसी छु। उनले भने।

कच्चा प्लाई सुनसरीको इनस्वाना नगरपालिका-५ स्थित एक प्लाई उद्योगमा घाममा सुकाइएको कच्चा प्लाई उठाउदै श्रमिक। उद्योग उठाउदै वाणिज्य संघ इनस्वाना अनुसार यहां हाल १६ बटा प्लाई उद्योग सञ्चालनमा छन्। तस्वीर: नवीन गड्ढलौला/रासस

पुल्खोक क्याम्पसमा 'ट्रान्सफर्मर परीक्षण प्रयोगशाला'

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइमन्ती दीपक खड्काले पुल्खोक क्याम्पसमा निर्माण गरिएको ट्रान्सफर्मर परीक्षण प्रयोगशाला'को शुभारम्भ गरेका छन्। मन्त्रालयको आर्थिक सहयोगमा ट्रान्सफर्मर परीक्षण प्रयोगशाला निर्माण गरिएको हो।

कार्यक्रममा मात्री खड्काले सुरक्षित विचुत प्रवाहमा उक्त प्रयोगशालावाट सहयोग प्राप्त गरेका छन्। उनले विचुत दूलो धन्ताराशि खर्च भर्देतेहो बेलामा यसलाई कसरी सुरक्षित र भरपर्दा बनाउन सांकेतिक त्यसको अध्ययन अध्यापनको आवश्यकता रहेको उल्लेख गरे।

सरकारले सन् २०३५ भित्र २८ हजार ५०० मेगावाट विचुत उत्पादन गर्ने लाग्नाहाल उक्त 'ऊर्जा विकास मार्गीचत्र-२०८१' मन्त्रिपरिषद्वाट पास गरेको उल्लेख गर्दै

मन्त्री खड्काले सो लक्ष्य पूरा गर्दै गर्दा हजारौं इन्जिनियरले रोजारी पाउने बताए। ऊर्जा क्षेत्रमा प्राविधिक जनशक्तिको ठूलो अभाव रहेको उनको भनाइ थिए।

मलुक निर्माणमा इन्जिनियरको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको उल्लेख गर्दै मन्त्री खड्काले भने, 'मुलुकको आर्थिक विकासका लागि इन्जिनियरको ज्ञान, सीप र क्षमताको खाँचो छ।'

मन्त्रालयको सचिव सुरेश आचार्यले सरकारले राखेको जलविद्युत विकासको मार्गिचत्रालाई पूरा गर्न यस्ता प्रयोगशालावाट सहयोग प्राप्त गर्ने बताए। उनसे आमारी दिनमा सरकारले यस्ता कार्यक्रमलाई कसरी सुरक्षित र भरपर्दा बनाउन सांकेतिक त्यसको अध्ययन अध्यापनको आवश्यकता रहेको उल्लेख गरे।

सरकारले सन् २०३५ भित्र २८ हजार ५०० मेगावाट विचुत उत्पादन गर्ने लाग्नाहाल उक्त 'ऊर्जा विकास मार्गीचत्र-२०८१'

कार्यान्वयनमा नियमनकारी भूमिका निर्वाह गर्ने बताए।

नेपाल विद्युत प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलाला विधिसङ्गले प्राधिकरणमा इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरको अभाव रहेको बताए। उनले लामो समयसम्म दरबन्दी बढाउन नसक्त रोकिएको इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरको विज्ञापन खर्चे खुलेकाले आगामी दिनमा प्राधिकरणलाई इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरको हवालाइ दिनावाहन रोकिएको हो।

त्रिभुवन विश्वविद्यालय इन्जिनियरिङ अध्ययन संस्थानका डिन प्रा. डा. सुमित्रविहार वज्राचार्य, पुल्खोक क्याम्पसका सहायक क्याम्पस प्रमुख नवीनकुमार भा, पुल्खोक क्याम्पस इलेक्ट्रिकल इन्जिनियर विभागका प्रमुख यवराज अधिकारीलागायत्रे इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरको संख्या बढाउन अध्ययन र अनुसन्धानमा सरकारले सहयोग गर्नुपर्ने बताए।

कार्यक्रममा प्राविधिक प्रारंभिक पाठामा हुने

बिपी राजमार्ग पुनर्निर्माणमा साढे नौ अर्ब खर्च हुने, स्रोत अझै अनिश्चित

क्षतिग्रस्त सडकखण्ड पुनर्निर्माण गर्न गरिएको अध्ययनअनुसार लाग्ने लागतको स्रोत सुनिश्चित भएको छैन। दातृ निकाय तथा नेपाल सरकारबाट स्रोत सुनिश्चित भएपछि ठेका खोल्ने प्रक्रियातिर लाग्छै।

■ सुगम योगेश
प्रमुख, डिभिजन सडक कार्यालय भक्तपुर

कार्यपलाञ्चाको- गत असोज दोस्रो साताको वाढीपहिरोले क्षतिग्रस्त विभिन्न सडकखण्डको पुनर्निर्माणको लागि करिब नौ अर्ब ६६ करोड रुपैयां खर्च हुने भएको छ। बाईपांचि गरिएको अध्ययनअनुसार पुनर्निर्माणमा ठूलो धनराशि खर्च हुने पाइएको हो।

डिभिजन सडक कार्यालय भक्तपुरको अनुसार विपी राजमार्गअन्तर्गत भक्तुडेवाट नेपाल योक्सम्मको विभिन्न स्थानमा पुनर्निर्माण गर्न उक्त रकम खर्च हुने अनमान गरिएको हो। उक्त राजमार्गअन्तर्गत कार्यपलाञ्चाको नमानेवृद्धित्वात चौकीडाङ्गावाट रोशी गाउँउपासिको कालडुगासम्म १२ किलोमिटर सडकखण्डमध्ये आठ किलोमिटर सडक पूर्णरूपमा खति पुरोको यिथो। कार्यालय प्रमुख सिनियर डिभिजनल इन्जिनियर सुमन योगेशका अनुसार उक्त सडकमा तीन किलोमिटर पर्याप्त इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरको हवालाइ दिनावाहन र उत्पादनको लागाउनुपर्ने अध्ययन र उल्लेख गरे।

उक्त राजमार्ग पुनर्निर्माणका लागि प्रभावनमीनीको दोषी शर्मा ओलीले गत असोज ३० गते नेपालको लागि जापानका राजदत्त चौकीडाङ्गावाट रोशी गाउँउपासिको कालडुगासम्म १२ किलोमिटर सडकखण्डमध्ये आठ किलोमिटर सडक पूर्णरूपमा खति पुरोको यिथो। कार्यालय प्रमुख सिनियर डिभिजनल इन्जिनियर सुमन योगेशका अनुसार उक्त सडकमा तीन किलोमिटर पर्याप्त इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरको हवालाइ दिनावाहन र उत्पादनको लागाउनुपर्ने अध्ययन र उल्लेख गरे।

उक्त राजमार्ग पुनर्निर्माणको लागि प्रभावनमीनीको दोषी शर्मा ओलीले गत असोज ३० गते विवेदिका चौकीडाङ्गावाट रोशी गाउँउपासिको कालडुगासम्म १२ किलोमिटर सडकखण्डमध्ये आठ किलोमिटर सडक पूर्णरूपमा खति पुरोको यिथो। कार्यालय प्रमुख सिनियर डिभिजनल इन्जिनियर सुमन योगेशका अनुसार उक्त सडकमा तीन किलोमिटर पर्याप्त इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरको हवालाइ दिनावाहन र उत्पादनको लागाउनुपर्ने अध्ययन र उल्लेख गरे।

प्रभावनमीनीको दोषी शर्मा ओलीले गत असोज ३० गते विवेदिका चौकीडाङ्गावाट रोशी गाउँउपासिको कालडुगासम्म १२ किलोमिटर सडकखण्डमध्ये आठ किलोमिटर सडक पूर्णरूपमा खति पुरोको यिथो। कार्यालय प्रमुख सिनियर डिभिजनल इन्जिनियर सुमन योगेशका अनुसार उक्त सडकमा तीन किलोमिटर पर्याप्त इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरको हवालाइ दिनावाहन र उत्पादनको लागाउनुपर्ने अध्ययन र उल्लेख गरे।

प्रभावनमीनीको दोषी शर्मा ओलीले गत असोज ३० गते विवेदिका चौकीडाङ्गावाट रोशी गाउँउपासिको कालडुगासम्म १२ किलोमिटर सडकखण्डमध्ये आठ किलोमिटर सडक पूर्णरूपमा खति पुरोको यिथो। कार्यालय प्रमुख सिनियर डिभिजनल इन्जिनियर सुमन योगेशका अनुसार उक्त सडकमा तीन किलोमिटर पर्याप्त इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरको हवालाइ दिनावाहन र उत्पादनको लागाउनुपर्ने अध्ययन र उल्लेख गरे।

प्रभावनमीनीको दोषी शर्मा ओलीले गत असोज ३० गते विवेदिका चौकीडाङ्गावाट रोशी गाउँउपासिको कालडुगासम्म १२ किलोमिटर सडकखण्डमध्ये आठ किलोमिटर सडक पूर्णरूपमा खति पुरोको यिथो। कार्यालय प्रमुख सिनियर डिभिजनल इन्जिनियर सुमन योगेशका अनुसार उक्त सडकमा तीन किलोमिटर पर्याप्त इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरको हवालाइ दिनावाहन र उत्पादनको लागाउनुपर्ने अध्ययन र उल्लेख गरे।

प्रभावनमीनीको दोषी शर्मा ओलीले गत असोज ३० गते विवेदिका चौकीडाङ्गावाट रोशी गाउँउपासिको कालडुगासम्म १२ किलोमिटर सडकखण्डमध्ये आठ किलोमिटर सडक पूर्णरूपमा खति पुरोको यिथो। कार्यालय प्रमुख सिनियर डिभिजनल इन्जिनियर सुमन योगेशका अनुसार उक्त सडकमा तीन किलोमिटर पर्याप्त इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरको हवालाइ दिनावाहन र उत्पादनको लागाउनुपर्ने अध्ययन र उल्लेख गरे।

प्रभावनमीनीको दोषी शर्मा ओलीले गत असोज ३० गते विवेदिका चौकीडाङ्गावाट रोशी गाउँउपासिको कालडुगासम्म १२ किलोमिटर सडकखण्डमध्ये आठ किलोमिटर सडक पूर्णरूपमा खति पुरोको यिथो। कार्यालय प्रमुख सिनियर डिभिजनल इन्जिनियर सुमन योगेशका अनुसार उक्त सडकमा तीन किलोमिटर पर्याप्त इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरको हवालाइ दिनावाहन र उत्पादनको लागाउनुपर्ने अध्ययन र उल्लेख गरे।

प्रभावनमीनीको दोषी शर्मा ओलीले गत असोज ३० गते विवेदिका चौकीडाङ्गावाट रोशी गाउँउपासिको कालडुगासम्म १२ किलोमिटर सडकखण्डमध्ये आठ किलोमिटर सडक पूर्णरूपमा खति पुरोको यिथो। कार्यालय प्रमुख सिनियर डिभिजनल इन्जिनियर सुमन योगेशका अनुसार उक्त सडकमा तीन किलोमिटर पर्याप्त इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरको हवालाइ दिनावाहन र उत्पादनको लागाउनुपर्ने अध्ययन र उल्लेख गरे।

प्रभावनमीनीको दोषी शर्मा ओलीले गत असोज ३० गते विवेदिका चौकीडाङ्गावाट रोशी गाउँउपासिको कालडुगासम्म १२ किलोमिटर सडकखण्डमध्ये आठ किलोमिटर सडक पूर्णरूपमा खति पुरोको यिथो। कार्यालय प्रमुख सिनियर डिभिजनल इन्जिनियर सुमन योगेशका अनुसार उक्त सडकमा तीन किलोमिटर पर्याप्त इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरको हवालाइ दिनावाहन र उत्पादनको लागाउनुपर्न